

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 lutego 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, w sprawie z wniosku E. F. z udziałem J. Ś. i Gminy M. Ł. o podział majątku wspólnego postanowił:

1. ustalić, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków E. F. oraz J. Ś., wchodzi:
 - a) spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w Ł. przy ulicy (...) wraz z wkładem mieszkaniowym o wartości 172.097,36 zł,
 - b) lodówka Polar z zamrażarką o wartości 100 zł,
 - c) kuchnia I. o wartości 150 zł,
 - d) zlewozmywak z baterią o wartości 200 zł,
 - e) pralka M. o wartości 50 zł,
 - f) komplet mebli: dwie komody i szafa ubraniowa o wartości 200 zł,
 - g) dwie szafki na książki o wartości 200 zł,
 - h) segment trzyczęściowy o wartości 150 zł,
 - i) odtwarzacz (...) S. o wartości 30 zł,
 - j) dwa fotele I. o wartości 100 zł,
 - k) kanapa wypoczynkowa o wartości 100 zł,
 - l) wierzytelność z tytułu umowy pożyczki w stosunku do B. S. w wysokości 15.000 zł;
2. ustalić, że w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej E. F. i J. Ś. dokonali nakładu z ich majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika J. Ś. o wartości 12.347,26 zł;
3. dokonać podziału majątku wspólnego byłych małżonków E. F. oraz J. Ś. w ten sposób, że przyznać wnioskodawczyni E. F. na wyłączną własność składniki opisane w punkcie 1.a.-1.l. postanowienia;
4. zasądzić od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika, tytułem spłaty, kwotę 86.952,55 zł płatną w 2 ratach:
 - a) pierwsza rata w kwocie 25.000 zł płatna w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia;
 - b) druga rata w kwocie 61.952,55 zł płatna w terminie jednego roku od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia;wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia płatności którejkolwiek z rat;
5. przyznać adwokatowi A. P. tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu wnioskodawczyni kwotę 6.642 zł, którą wypłacić z środków Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi;
6. przyznać radcy prawnemu M. N. tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnikowi kwotę 6.642 zł, którą wypłacić z środków Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi;

7. obciążyć uczestnika J. Ś. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi kwotą 1.061,93 zł tytułem poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatków;

8. nie obciążać w pozostałym zakresie wnioskodawczyni i uczestników obowiązkiem uiszczenia poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy ustalił, że uczestnicy pozostawali w ustroju ustawowej wspólności małżeńskiej od 25 lipca 1987 r., do chwili uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi, z dnia 28 lutego 2008 roku, sygn. akt XII C 1786/07. Poczynił także ustalenia z których wynika, że w czasie trwania wspólności zgromadzili w majątku wspólnym przedmioty majątkowe wskazane w sentencji postanowienia. Ustalił nadto, że w grudniu 2001 roku uczestnicy wspólnie pożyczili siostrze wnioskodawczyni kwotę 15.000 zł, która to pożyczka nie została spłacona. Ustalono również, że w dniu 7 sierpnia 2007 roku E. Ś. zawarła umowę pożyczki z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w kwocie 3.000 zł, która miała zostać spłacona w 24 ratach po 125 złotych poczynając od 27 września 2007 roku. Raty pożyczki potrącane były z wynagrodzenia za pracę wnioskodawczyni. Pożyczka została spłacona w całości. Po rozwodzie wnioskodawczyni spłaciła kwotę 2.125 zł. Część pożyczki wnioskodawczyni przeznaczyła na zakup komputera dla córki, pozostałą kwotę na bieżące wydatki.

Umową z dnia 18 marca 1999 r. J. K., tj. matka wnioskodawczyni, zakupiła od Gminy Miejskiej Ł. lokal mieszkalny numer (...) położony w Ł., przy ulicy (...) wraz z prawami z nim związanymi. Mieszkanie składa się z jednego pokoju z kuchnią. Z uwagi na udzielone przez zbywcę bonifikaty nabywczyni tytułem ceny uiściła kwotę 5.632 zł. Suma ta pochodziła z majątku wspólnego uczestników. J. K. informowała uczestników, że nie stać jej na to, aby wykupić to mieszkanie, nie jednak ustaleń, aby miała uczestnikom zwracać wyłożoną przez nich kwotę. Umową z dnia 11 czerwca 2012 r. J. K. darowała na rzecz wnioskodawczyni w/w nieruchomości, zaś wnioskodawczyni ustanowiła na jej rzecz nieodpłatną służebność osobistą.

Matka uczestnika zmarła 1 grudnia 2000 roku, zaś ojciec 14 listopada 2003 roku. Posiadali oni mieszkanie przy ulicy (...) w Ł., do którego prawa po ich śmierci, w wyniku dziedziczenia nabyli Z. Ś. w 1/5 części i J. Ś. w 5/6 części. Nadto w wyniku dziedziczenia po ojcu J. Ś. jest współwłaścicielem nieruchomości rolnej położonej w województwie (...), która użytkowana jest przez brata matki uczestnika. W toku jest postępowanie o dział spadku po rodzicach z udziałem J. Ś. i Z. Ś.. Mieszkanie przy ul. (...) było zadłużone. Od śmierci ojca uczestnika J. Ś. i E. Ś. pokrywali ze środków wspólnych w całości opłaty należne do spółdzielni za mieszkanie przy ul. (...) oraz opłaty za media tj. energię elektryczną i gaz, co w okresie od grudnia 2003 roku do marca 2008 roku wyraziło się uiszczeniem kwoty 11.466,11 złotych. Należny podatek od spadków i darowizn po S. Ś. przypadający na uczestnika wraz z opłatą prolongacyjną wynosił 1.199,70 złotych. Podatek został uiszczony w całości ze środków wspólnych uczestników. W dniu śmierci ojca uczestnik wypłacił z konta ojca kwotę około 3.200 zł, którą przeznaczył na pogrzeb i konsolację. Wypłacił też kwotę 1500 zł, którą przeznaczył na bieżące wydatki związane z utrzymaniem mieszkania przy ul. (...). We wrześniu, przed śmiercią S. Ś. zapłacił za ubezpieczenie samochodu. Po jego śmierci, ubezpieczyciel zwrócił uczestnikowi kwotę 3.500 złotych z tego tytułu, którą uczestnik przeznaczył na bieżące wydatki w rodzinie, oraz na firmę.

W dniu 14 kwietnia 2008 roku przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt V RC 94/08 w ugodzie sądowej J. Ś. zobowiązał się płacić tytułem alimentów na rzecz każdej z córek M. Ś. i A. Ś. kwoty po 350 zł miesięcznie poczynając od dnia 1 kwietnia 2008 roku. Uczestnik zalega z płatnością alimentów i płaci je z opóźnieniem.

Obecnie wnioskodawczyni otrzymuje dochód w wysokości 4.000 zł netto z tytułu umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony. Miesięcznie ponosi koszty opłaty: czynsz - 460 zł, za energię elektryczną -100 zł, za Internet i telewizję - 120 zł, za gaz - 50 zł, za szkołę - 270 zł, z tytułu spłaty kredytu mieszkaniowego - 20 zł, z tytułu przejazdów - 200 zł. Wnioskodawczyni od około 3-4 lat pomaga matce, kwotami po około 150 zł miesięcznie. Wnioskodawczyni nie posiada żadnych oszczędności. Nie ma żadnych kredytów ani pożyczek. Córki są dorosłe, jedna z nich pracuje i zarabia 1.000 zł, z której to kwoty część przekazuje matce. Młodsza córka jeszcze się uczy.

Uczestnik mieszka w mieszkaniu na ul. (...). Uzyskuje dochód w kwocie około 1.600 zł miesięcznie netto. Oplaca alimenty na wszystkie swoje dzieci w kwocie 900 zł. Nie posiada innych dochodów ani oszczędności. Poza córkami A. i M., uczestnik ma jeszcze dwóch małoletnich synów z innego związku.

Sąd Rejonowy ocenił, że co do zasady wniosek jest usprawiedliwiony, przy czym w sprawie zastosowanie znajdują przepisy ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy w brzmieniu obowiązującym po nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2004.162.1691), która weszła w życie z dniem 20 stycznia 2005 r. Stwierdził, że niespornym składnikiem majątku zgłoszonym do podziału było spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ulicy (...) w Ł. o wartości 172.097 zł. W myśl art. 215 Ustawy Prawo spółdzielcze (uchylonego ustawą z 19 grudnia 2002 roku, Dz.U. nr 240, poz. 2058, która weszła w życie z dniem 15 stycznia 2003 roku), bez względu na istniejący pomiędzy małżonkami ustrój majątkowy, do majątku wspólnego wchodziło spółdzielcze prawo do lokalu, przydzielone w czasie trwania małżeństwa w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny. Także wkład mieszkaniowy lub budowlany, oraz związana z nim ekspektatywa, stanowił przed przydziałem lokalu wspólne prawo małżonków, niezależnie od pochodzenia środków, z których został zgromadzony. Nadto w skład majątku wspólnego weszły ruchomości o łącznej wartości 1280 zł i wierzytelność z tytułu pożyczki dla B. S. w kwocie 20.000 zł (bez względu na ewentualne przedawnienie roszczenia, który to zarzut mógłby przysługiwać co najwyżej dłużnikowi, który nie był uczestnikiem postępowania).

Jeśli chodzi o rozliczenie wierzytelności, to wskazano między innymi, że wnioskodawczyni żądała ustalenia jej nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny tj. na spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...), stanowiących równowartość wpłaconych przez nią po ustaniu wspólności małżeńskiej rat kredytu mieszkaniowego, za fundusz remontowy oraz opłat czynszowych. Wnioskodawczyni złożyła plik dowodów wpłat oraz rozliczenia konta lokalu. Sama jednak twierdziła, że wspólnie z nią w lokalu zamieszkiwały dwie pełnoletnie córki, w tym jedna pracująca, a czasowo przebywał przyszły mąż jednej z córek. Stosownie do przepisów art. 4 ust. 1 i 6 Ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U.2003.119.1116) obowiązek pokrywania opłat należnych spółdzielni spoczywa nie tylko na członach spółdzielni, ale ciąży także solidarnie na osobach pełnoletnich, stale z nimi zamieszkujących w lokalu, z wyjątkiem pełnoletnich zstępnych pozostających na ich utrzymaniu, a także na osobach faktycznie korzystających z lokalu. Co więcej wnioskodawczyni złożyła jedynie dowody potwierdzające w jakiej wysokości miesięcznie uiszczala należności za lokal, po wyprowadzeniu się z niego przez uczestnika. Nie wykazała natomiast jaką część z uiszczonych przez nią opłat na zasadzie regresu winien zwrócić jej uczestnik. Nie wykazała również, jaka kwota z tych opłat (ewentualnie które składniki opłat) była stała, oraz niezależna od ilości osób zamieszkujących w lokalu. Niesporne było bowiem, że uczestnik w lokalu nie zamieszkiwał, zatem nie mógł ponosić kosztów opłat eksploatacyjnych, które są zależne od ilości osób zamieszkałych, albo takich opłat za media, które zależą od faktycznego zużycia.

Uzasadniając rozstrzygnięcie w przedmiocie rozłożenia spłaty na raty Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawczyni dysponuje stałym dochodem, którego wysokość pozwala na poczynienie oszczędności. Z obowiązkiem spłaty wnioskodawczyni winna liczyć się już w trakcie postępowania, trwającego od 2009 roku, tym bardziej, że od jego początku wносиła o przyznanie prawa do lokalu na jej rzecz. Sąd Rejonowy uwzględnił przy tym, że uczestnik ma obecnie zaspokojone potrzeby mieszkaniowe, jednak istnieje możliwość, że wyniku dokonanego działu spadku będzie musiał spłacić brata. Okres jednego roku od uprawomocnienia się postanowienia uwzględnia też sytuację materialną wnioskodawczyni, która w tym czasie będzie mogła dokonać stosownych oszczędności, zgromadzić środki przy pomocy rodziny, zażądać spłaty z umowy pożyczki od siostry, lub wspomóc się kredytem, gdyby te działania okazały się niewystarczające. Określenie dłuższego terminu spłaty lub rozłożenie spłaty na więcej rat, przy uwzględnieniu możliwości finansowych wnioskodawczyni, naruszałoby interes uczestnika, wynikający z podziału majątku wspólnego.

Powyższe orzeczenie, w części obejmującej rozstrzygnięcia zawarte w punktach 1, 3 i 4 zaskarżyła wnioskodawczyni.

Apelująca podniosła zarzuty naruszenia przepisów:

- art. 684 kpc w zw. z art. 228 § 1 kpc poprzez przyjęcie, że w skład majątku wspólnego uczestników wchodzi wierzytelność z tytułu umowy pożyczki w stosunku do B. S. w wysokości 15.000 zł, mimo, że zobowiązanie to ma charakter naturalny i nie jest egzekwowalne pod przymusem państwowym, a jako takie - co objęte jest notoryjnością powszechną - nie ma realnej wartości i wobec tego nie powinno podlegać podziałowi;

- art. 233 § 1 kpc poprzez:

1) uchylenie się od rozważenia złożonych przez wnioskodawczynię dowodów z dokumentów w postaci zestawień opłat za lokal nr (...) w budynku przy ul. (...) w Ł. w sytuacji, gdy taka analiza - wobec zgłoszenia tej wierzytelności do rozliczenia - pozwala określić wysokość należności niezależnych od ilości osób zamieszkujących w lokalu i kosztów eksploatacyjnych;

2) dowolne przyjęcie, iż wnioskodawczyni winna czynić oszczędności na spłatę uczestnika, w sytuacji, gdy kondycja materialna wnioskodawczyni uległa poprawie dopiero niedawno w związku z zmianą pracy i usamodzielnieniem się jednej z córek, natomiast przez pierwsze lata po rozstaniu stron, w tym również w czasie trwania postępowania, wnioskodawczyni jako jedyny żywiciel rodziny utrzymywała ze skromnej pensji siebie i dwie uczące się córki;

- art. 320 kpc przez rozłożenie zasądzonej od wnioskodawczym na rzecz uczestnika spłaty jedynie na dwie raty; taka forma rozłożenia płatności na raty jest w rzeczywistości pozorna i wbrew twierdzeniu Sądu nie uwzględnia sytuacji materialnej zobowiązanej.

Na wypadek nieuwzględnienia zarzutu obraży przepisu art. 684 kpc, zarzucono także naruszenie art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 228 § 1 kpc poprzez bezpodstawne, uchybiające zasadzie równości procesowej stron uznanie, iż wierzytelność uczestników wobec siostry wnioskodawczyni winna zostać w całości przyznana wnioskodawczyni, w sytuacji gdy wobec naturalnego charakteru zobowiązania wierzytelność ta nie przedstawia wymiernej wartości rynkowej.

Wreszcie zarzucono obrazę przepisu art. 5 kc poprzez jego niezastosowanie, odnośnie żądania uczestnika w zakresie przyznania wnioskodawczyni przedawnionej wierzytelności w całości, pomimo, że umowa pożyczki zawarta była przez oboje małżonków zaś żadne z uczestników do chwili obecnej nie podjęło kroków zmierzających bezpośrednio do wyegzekwowania przedmiotowej należności od dłużniczki.

Apelująca wniosła o dopuszczenie dowodu z dokumentów w postaci zaświadczenia z dnia 4 kwietnia 2014 r. wraz z załączoną listą składników należności dla lokali na okoliczność wysokości nakładów wnioskodawczyni z majątku odrębnego na majątek wspólny.

Powołując się na powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez:

- ustalenie składu majątku wspólnego z wyeliminowaniem składnika w postaci wierzytelności z tytułu umowy pożyczki w wysokości 15.000 zł w stosunku do B. S.,

- ustalenie nakładu wnioskodawczyni z majątku odrębnego na majątek wspólny uczestników w kwocie 30.959,66 zł,

- dokonanie podziału majątku wspólnego uczestników poprzez przyznanie na wyłączną własność wnioskodawczyni składników opisanych w pkt. 1.a. - 1.k. skarżonego postanowienia

- zasądzenie od wnioskodawczyni E. F. na rzecz uczestnika J. Ś. tytułem spłaty kwoty 65.035,22 zł płatnej w pięciu rocznych ratach po 13.007,04 zł każda.

Apelująca wniosła również o zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu apelacyjnym.

W uzasadnieniu apelacji wskazano m.in., w kontekście złożonego wniosku dowodowego, że Sąd drugiej instancji nie powinien pomijać nowych faktów i dowodów zgłoszonych w apelacji, jeżeli o potrzebie ich powołania strona dowiedziała się z uzasadnienia zaskarżonego wyroku bądź też gdy powołanie nowych dowodów na tym etapie postępowania spowodowane było faktem, iż zawnioskowane przez siebie przed Sądem pierwszej instancji dowody strona ta uznawała za wystarczające, a Sąd meriti nie podzielił jej stanowiska.

Uczestnik wniósł o oddalenie apelacji, oraz o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest zasadna jedynie w części.

Sąd Okręgowy przyjmuje ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy za własne, czyniąc je podstawą własnego rozstrzygnięcia.

Choć z przyczyn zgola innych, niż wskazane w apelacji, to zasadniczo trafny jest zarzut dotyczący sposobu podziału składnika majątkowego, którym jest wierzytelność wobec siostry wnioskodawczyni. Prima facie, nie przesądzając tej okoliczności na potrzeby ewentualnych przyszłych postępowań, można wyrazić ostrożną ocenę, że wierzytelność o zwrot pożyczki, skierowana przeciwko siostrze wnioskodawczyni uległa przedawnieniu. Nawet gdyby jednak przyjąć, że tak się stało, to nie jest to równoznaczne z wygaśnięciem zobowiązania, czy też umorzeniem długu. Wierzytelność przedawniona istnieje, a jedynie osłabiona jest możliwość jej dochodzenia na drodze sądowej. Ewentualne spełnienie roszczenia przedawnionego nie nosi cech świadczenia nienależnego. Nie można także całkowicie wykluczyć, że ujawnią się takie okoliczności (jak np. niewłaściwe uznanie długu), które ewentualny zarzut przedawnienia uczyniłyby bezskutecznym. Nie można także wykluczyć, że dłużniczka postanowi uregulować spoczywające na niej zobowiązanie, mimo upływu terminu przedawnienia. Nadto skuteczność zarzutu przedawnienia podniesionego w toku ewentualnego przyszłego procesu o zapłatę podlega ostatecznej ocenie sądu orzekającego, który - stosownie do przepisu art. 5 kc - jest władny ten zarzut pominąć. Wszystkie te okoliczności, których ostateczna ocena leży poza kognicją sądu orzekającego w postępowaniu o podział majątku wspólnego powodują, że kategoryczne wypowiedzanie się o rzeczywistej (w przeciwieństwie do nominalnej) wartości tego składnika majątkowego byłoby przedwczesne. Formalnie za chybiony należy też uznać, sformułowane przez apelującą, zarzuty naruszenia przepisów art. 684 kpc w zw. z art. 228 § 1 kpc i art. 233 § 1 kpc. Kategoryczną natomiast przeszkodą do orzekania w przedmiocie tego składnika w sposób taki, jak uczynił to Sąd Rejonowy, jest brak zgody apelującej na przyjęcie tego składnika majątkowego. Niezależnie nawet od jednoznacznej postawy uczestników w postępowaniu pierwszoinstancyjnym należy wskazać, że także na obecnym etapie postępowania, z uwagi na jego nie tylko kontrolny, ale i merytoryczny charakter, możliwe jest kształtowanie stanowisk procesowych uczestników w przedmiocie sposobu podziału.

W świetle orzecznictwa wypracowanego na gruncie przepisu art. 622 § 2 kpc nie jest możliwe przyznanie uczestnikowi składnika majątkowego, którego przyjęcia tenże uczestnik odmawia (w obecnej sprawie - tym bardziej, że z takim rozstrzygnięciem wiąże się obowiązek spłaty). Z tego względu, dokonując podziału omawianego składnika majątkowego należało odwołać się do podstawowej metody zniesienia współwłasności, jaką jest podział fizyczny, o którym mowa w przepisie art. 211 kc. Przepisy te mają charakter materialnoprawny i sąd orzekający w postępowaniu odwoławczym stosuje je z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia (art. 378 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc). Odnosząc się poniekąd do prezentowanego przez uczestnika stanowiska, zgodnie z którym odmawiał przyjęcia wierzytelności, to wskazać należy że także i on częściowo odpowiada za to, jaki jest obecnie charakter wierzytelności. Jest tak dlatego, że jako współwierzyciel był władny jednoosobowo dokonywać czynności zachowawczych, skutkujących przerwaniem biegu przedawnienia (art. 209 kc, art. 123 kc).

Sąd należało dokonać zmiany zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że w punkcie 3. dokonać podziału majątku wspólnego byłych małżonków E. F. oraz J. Ś. w ten sposób, że przyznać wnioskodawczyni E. F. składniki opisane w punkcie 1.a. do 1.k. (na przyjęcie których wyrażała zgodę) zaś składnik opisany w punkcie 1.l. w postaci wierzytelności

z tytułu umowy pożyczki w stosunku do B. S. przyznać po połowie uczestnikom. W konsekwencji należało obniżyć wartość zasądzonej spłaty, w tym także drugiej z zasądzonych rat.

Nie jest zasadny zarzut dotyczący wadliwego ustalenia wartości nakładów poczynionych przez wnioskodawczynię na majątek wspólny, a zmierzający do ustalenia wartości tych nakładów na poziomie 30.959,66 zł. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że okoliczności sprawy nie uzasadniają prowadzenia postępowania dowodowego, w zakresie wnioskowanym w apelacji, na etapie postępowania odwoławczego. Obowiązek dowodzenia zasadności swych roszczeń spoczywa na uczestnikach od początku postępowania. Nie można przyjmować, że „potrzeba późniejszego powołania dowodów” w rozumieniu przepisu art. 381 kpc, może wynikać jedynie z faktu, że sąd I. instancji uznał określone twierdzenia nieuzasadnione. Gdyby przyjąć takie stanowisko, to przepis ten, w oczywisty sposób nakierowany na koncentrację postępowania dowodowego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, w istocie nie miałby większej doniosłości praktycznej.

Niezależnie od powyższej uwagi o charakterze procesowym, stanowisko skarżącej nie jest także merytorycznie trafne. Nie ma wątpliwości, że skoro nakłady, na poczynienie których powołuje miała zostać dokonane po ustaniu wspólności majątkowej, to pochodziły z majątku odrębnego. W świetle dokumentów złożonych wraz z apelacją (k. 617 i n.) można wywodzić, że usunięte zostało uchybienie dowodowe wytknięte w uzasadnieniu orzeczenia pierwszoinstancyjnego, sprowadzające się do stwierdzenia, że nie zostało wyjaśnione jaka część opłat związanych z korzystaniem z lokalu była niezależna od ilości lokatorów. Nawet jednak przyjmując, że całość opłat, których wysokość była niezależna od ilości lokatorów uiszczala wnioskodawczyni, należy zwrócić uwagę na fakt pominięty zarówno przez uczestników, jak i przez Sąd Rejonowy. Otóż wnioskodawczyni korzystała z przedmiotu współwłasności ponad swój udział, tj. z naruszeniem przepisu art. 206 kc. Ona, oraz pełnoletnie osoby wywodzące od niej tytuł do zamieszkiwania w lokalu, na zasadzie zbliżonej do użyczenia, korzystali z mieszkania z pominięciem uprawnień uczestnika. W tej sytuacji za uzasadnione należy uznać rozstrzygnięcie, w którym uczestnik nie jest obciążony połową kosztów utrzymania rzeczy, z której na skutek postawy wnioskodawczyni, nie mógł korzystać.

Apelacja jest niezasadna w zakresie dotyczącym rozstrzygnięcia rozkładającego spłatę (po modyfikacji orzeczenia - dopłatę) na raty. W pierwszej kolejności należy wskazać, że choć skarżąca podnosząc ten zarzut powołuje się na przepis art. 320 kpc, to w sprawie o podział majątku wspólnego rozłożenie spłat i dopłat na raty następuje na podstawie przepisu szczególnego, którym w tej mierze jest art. 212 § 3 kc. Jest to unormowanie o charakterze szczególnym, znajdujące zastosowanie właśnie w tego rodzaju sprawach, a nadto zastrzegające dodatkowe granice rozłożenia na raty lub odroczenia płatności, w których musi mieścić się orzeczenie działowe.

Nadto Sąd Okręgowy pozytywnie ocenia treść i motywy rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w zakresie dotyczący rozłożenia spłaty na raty. W sytuacji, gdy wnioskodawczyni wraz z uprawomocnieniem się obecnego orzeczenia uzyskuje prawo do lokalu na wyłączność, postulowane rozłożenie na raty, a zarazem odsunięcie płatności należy uznać za zbyt poważne naruszenie uprawnień drugiego ze współwłaścicieli, do uzyskania spłaty o ciężarze gatunkowym proporcjonalnym do wartości jego udziału. Godzi się przy tym zauważyć, jak trafnie wskazał już Sąd Rejonowy, że wnioskodawczyni już w 2009 r. wносиła o przyznanie jej lokalu na wyłączność, zaś mieszkanie zamieszkiwała w tym czasie z 3 innymi pełnoletnimi osobami (dwoma córkami i narzeczonym jednej z nich). W tej sytuacji nie może być zaskoczeniem obciążenie jej obowiązkiem spłaty byłego męża, o co przecież sama wносиła. Natomiast twierdzenie o braku możliwości poczynienia jakichkolwiek oszczędności na poczet spłaty należy traktować z daleko idącą ostrożnością.

Wysokość wynagrodzeń przyznanych pełnomocnikom uczestników z urzędu zostało ustalone stosownie do wartości przedmiotu zaskarżenia, na przedmiocie przepisów:

- w relacji do pełnomocnika wnioskodawczyni z urzędu - § 7 ust. 1 pkt 10, § 6 pkt 6, 13 § 1 ust. 1 oraz § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 461),

- w relacji do pełnomocnika uczestnika z urzędu - § 7 ust. 1 pkt 10, § 6 pkt 6, 12 § 1 ust. 1 oraz § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 490).

Orzekając w przedmiocie kosztów postępowania Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, by odstąpić od zasady wyrażonej w przepisie art. 520 § 1 kpc.